

F.Yuldasheva

O`zbekiston davlat jahon tillari universiteti katta o`qituvchisi

Saidrizayev Said

O`zbekiston davlat jahon tillari universiteti talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada yosh avlodda chet tillariga bo`lgan qiziqishni to`g`ri baholay olish va ulardagi qabul qilish instikti orqali turli usullarda til o`qitish metodikalarini qo`llash haqida so`z boradi

Annotation. This article talks about the ability to correctly assess the interest in foreign languages among the younger generation and the application of language teaching methods in different ways through their receptive flair.

Аннотация. В данной статье рассказывается об умении правильно оценивать интерес к иностранным языкам у подрастающего поколения и о применении методов обучения языкам разными способами через их рецептивное чутье.

Kalit so`zlar: multi media ,visuallik, metod , zamonaviy texnologiya, Ispring dasturi , hotpotates dasturi, prezentatsiya

Key words: multi media, visuality, method, modern technology, Ispring program, hotpotates program, presentation

Ключевые слова: мультимедиа, визуализация, метод, современные технологии, программа Ispring, программа hotpotates, презентация

Farzand onadan bu dunyoga kelar ekan uning mustaqil fikrga ega bir shaxsga aylanishi uchun u doimiy ravishda jamiyat hattoki bir qancha jamiyatlararo kommunikarsion muloqotda bo`lishi talab etiladi . Oddiy hollarda bir inson bir jamiyatning bo`lagi bo`ladi , sababi uning muloqot tili – ona tilisi , ammo shaxs yashaydigan muayyan umri davomida ona – tilidan boshqa begona (chet tili) tillarni ham puxta egallasa u nafaqat bir jamiyat balki bir necha jamiyatning bir qismiga aylanishi mumkin , chunki bir davlatning tili madaniyati va tarixidan boxabar inson bevosita o`sha davlat jamiyatining bir bo`lagi hisoblanadi. Odamlar globallashuv tiufayli ikkinchi tilni o`rganishlari kerak. So`ngi yigirma yil davomida xalqlar, davlatlar, tashkilotlar va mamlakatlar o`rtasida aloqalar muqarrar bo`lib bormoqda. Bu esa boshqa tilni yoki ko`p tillilikni bilishga katta extiyoj tug`diradi. Odamlar xalqaro tillardan savdo, turizm, hukumatlar o`rtasidagi aloqalar, texnologiya fan va ommaviy vositalari kabi sohalarda foydalanishlari kerak, Shu sababli ko`p mamlakatlar boshlang`iz va o`rta maktab darajasida kamida bitta chet tilini o`rgatish uchun, ta`lim siyosatini ishlab chiqadi. Tillarni o`rgatishni ko`plab usullari mavjud. Ba`zilar nisbiy noaniqlikga tushib qolgan, boshqalari esa keng qo`llaniladi, ba`zilari esa kichik izdoshlarga ega ammo foydali tushunchalarini

taklif qiladi. O'qitish usuli o'qitish usuli uchun qo'llaniladigan prinsiplar va usullarni o'z ichiga oladi, ko'p qo'llaniladigan o'qitish usullari sinfda qatnashish, ko'rsatish, qiroat yoki ularning kombinatsiyasini o'z ichiga olishi mumkin. Tegishli o'qitish usulini tanlash ko'p jixatdan o'rganilayotgan ma'lumot yoki ko'nikmaga bog'liq bo'lib bunga o'quvchilarning qobilyati va ishtiyoqi ham tasir qilishi mumkin. O'qitishning samarali bo'lishi uchun o'qituvchi yaxsi usulni qo'llashi kerak. O'qituvchi o'qitish usulini tanlashda ko'p imkoniyatga ega. O'qituvchi o'zi uchun dars rejalarini yozishi, boshqa o'qituvchilardan reja olishi, onlayn yoki kitoblardan dars rejalarini qidirish mumkin. O'qituvchi qanday o'qitish usulini qo'llashni xal qilishda o'quvchining asosiy bilimlari, atrof muxid va ta'lim maqsadlarini xisobga olish mumkin. Talabalar turli yo'llar bilan o'rganishlarini bilishadi, lekin deyarli barcha bolalar maqtovga javob berishadi. Talabalar ma'lumotni o'zlashtirish va o'z bilimlarini namoyish qilishning turli usullariga ega. O'qituvchilar ko'pinga o'quvchilarga ma'lumotni saqlab qolish va tushunishni mustaxkamlashga yordam berishni bir nechta o'rganish uslublariga mos keladigan usullardan foydalanadilar. Tinglash orqali o'rgatish yoqimli bo'lishi mumkin. Jonli baxs -munozaralar qiziqari va qiziqarli narsalarni o'rganish odatda osson bo'ladi, bundan tashqari o'qishqan farqli o'laroq siz o'quvchilar nimani nazarda tutayotganingizni tushunish yoki tushunmasligini tekshirish uchun savollar berishingiz munkin biroq, o'qishqa bo'lgani kabi passif o'quvchi bo'lish juda osson, agar talabalar zeriksalar ular tinglash paytida uxlab qolishlari munkin. Talabalar biron narsada ishtirok etsa ular xushyor bo'lish extimoli ko'proq. Talabalarning guruhlarda ishlashi o'qituvchining darsini boshqarishning yana bir usuli xisoblanadi. Ushbu dars rejasi amalga oshrilganda, o'qituvchi talabalarning jamoa bo'lib ishlash qobilyati, yetakchilik qobilyati, yoki taqdimot qobilyatlariga ko'ra darsni baholashga harakat qilishlari mumkin. O'qituvchi fan darsida g'oyalarni namoyish qilishi uchun tajribalardan foydalanishi mumkin, namoyish faktni qattiy isbotlash xolatlarida masalan, dalillar yoki dalilni ko'rsatish orqali ko'rsatish munkin, hikoya va misollardan foydalanish uzoq vaqtdan beri matinni tushuntirish sohasida odatiy amaliyotga aylangan. Ammo ma'lumotni taqdim etishning ko'proq hikoyaviy uslubi yozma ishda afzal ko'rilgan amaliyot bo'lsada, uning samaradorligiga qarab bu amaliyot bazan ma'ruzaning e'tibordan chetda qolgan jihatlaridan biriga aylanadi. Hozirgi kunda muloqot va chet tillari bir necha yillar oldingiga qaraganda ko'proq ahamiyatga ega bo'lgan, globallashib borayotgan dunyoga moslashish zarurati paydo bo'ldi. Ingliz tili xalqaro muloqot tilidir. Hozirgi ingliz tili juda qadimgi tilning eng osson moslashuvidir, ammo bu tilni samarali o'rgatish hali ham qiyin ayniqsa ingliz tilini ikkinchi yoki uchinchi til sifatida biladiganlar uchun. Faqat qoidalarni o'rgatish ko'pchilik talabalar uchun zerikarli deb topiladi va shuning uchun ular tilni o'rganishga qiziqishni yo'qotadi. Til asoslarini o'rgatish uchun ananaviy usuldan boshqa yo'l yo'q bo'lsada, bu

yondashuvlar talabalarni qiziqtirishi uchun biroz o'zgartirishi kerak. Asoslarni allaqachon biladigan yuqori sinf o'quvchilariga tilni o'zlari tushunmasdan yaxshiroq o'rganishga yordam beradi va bu ularning qiziqishini saqlab qoladi. Ba'zida til o'rgatishda bir xil uslublardan foydalanish talabaning tilga bo'lgan qiziqishini pasaytirishi mumkin

Hozirgi zamon texnologiya va globallashuv asri ekanligini hisobga olsak, til o'rganish va o'rgatish unchalik ham qiyin emas, shunchaki kitobxon o'zining ong qabul qilish nazariyasini to'g'ri baholay olsa bo'lgani. Dunyoning bir qancha rivojlangan davlatlari o'zlarining til o'rganish va o'qitishning zamonaviy metodlari ustida olib brogan ilmiy izlanish va tadqiqotlarini e'lon qilishmoqda. Ularga ko'ra multimedia va multidasturlar yordamida til o'qitish va o'rganishning foydali koeffitsientini sezilarli darajada oshirish mumkin ekan, albatta ushbu nazariyani amaliyotda qo'llash uchun bir qancha multidasturlar ishlab chiqildi ular quyidagilar

- Ispring
- Hot potatoes
- Mytest
- Duolingo

Va boshqalar. Yuqorida sanab o'tilgan dasturlarning o'zi ham bir vaqtda bir necha bo'limlarga bo'linadi hamda o'rganuvchi shaxsga juda katta qulayliklar yaratadi. O'z tajribamdan kelib chiqib ayta olamanki ushbu dasturlar haqiqatan menga til o'rganish salohiyatimni oshirishda va rivojlantirishda beminnat ko'makchi bo'lishdi. Ushbu dasturlarning metodik afzalligi shundaki ularda nafaqat til o'rganish balki boshqa mental amallar ham bajarish mumkin. So'ngi 10 yillikda visual va zamonaviy multidasturlar yordamida Yevropaning bir qancha rivojlangan davlatlarida polyglot, bilinguistlar, multilinguistlar va boshqa turli yoshdagi wunderkind bolalar yetishib chiqishdi, bu esa o'z navbatida ushbu metodlar o'zi haqida tahmin qilingan muvoffaqiyatiga erishishdi.

Xulosa o'rnida shuni aytib o'tishimiz lozimki, til bu millat ko'zgusi, til inson va jamiyat o'rtasidagi muloqot vositasidir. Hayotning eng muvoffaqiyatga to'la onlari ostida hayot kechirmoqchi bo'lgan har bir inson o'z navbatida til o'rganish salohiyatini oshirishi lozim, zero xalqimizda bir hikmatli so'z bor " Qancha ko'p til bilsang, sendagi hayot xazinalari joylashgan makon kalitlari ham shunchalik ko'p bo'ladi " .

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI :

CHET TILINI O'QITISH METODLARI | YANGI O'ZBEKISTONDA
MILLIY ... 2022

INTERNET SAYTLARI:

1. <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=http://samxorfi.luz/maqola/tillarga-ixtisoslashmagan-oliy-talim-muassasalarida-chet-tili-oqitishning-maqsadi&ved=2ahUKEwjxnNik3PT7AhVyo4sKHTzoBWUQFnoECAoQAQ&usg=AOvVaw1IMgWtAWJ91b9xE260uvpY>
2. <https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://cyberleninka.ru/article/n/chet-tillarni-o-qitish-bo-yicha-mamlakatimizda-olib-borilayotgan-islohotlar-va-innovatsion-texnologiyalardan-foydalanish&ved=2ahUKEwjxnNik3PT7AhVyo4sKHTzoBWUQFnoECBQQAQ&usg=AovVaw0YrjgWChCThiOqNebFNafM>
3. https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://cyberleninka.ru/article/n/chet-til-oqitish-metodikasida-zamonaviy-metodlar&ved=2ahUKEwjxnNik3PT7AhVyo4sKHTzoBWUQFnoECBUQAQ&usg=AOvVaw3GyTdEqIrd7Ny_N9FO6VI